

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XVI. — Izdan in razposlan 28. dne januarja 1917.

Vsebina: (Št. 32—34.) 32. Ukaz o dovoljevanju pravice ubožnih in postavljanju zastopnika ubožnih. — 33. Ukaz, s katerim se izpreminja in dopolnjuje ministrstveni ukaz z dne 29. septembra 1916. l., s katerim se uravnava promet s pesnim cukrom. — 34. Ukaz o varstvu najemnikov.

32.

Ukaz pravosodnega ministra z dne 15. januarja 1917. l.

o dovoljevanju pravice ubožnih in postavljanju zastopnika ubožnih.

Dovoljevanje pravice ubožnih.

Preskušanje ubožnega lista.

§ 1.

Ali so dani zakoniti pogoji za podelitev pravice ubožnih, odločajo sodišča samostojno, to se pravi, ne da bi bila vezana s predloženim ubožnim listom (§ 63, odstavek 1, in § 65, odstavek 1, c. p. r.). Sodišče mora zavrniti predlog za dovolitev pravice ubožnih, ako po njegovem mnenju v vprašalni poli navedeni podatki in za pravilne potrjeni podatki o osebnih in imovinskih razmerah predlagatelja ne opravičujejo podelitve ubožnega lista ali ako mu je iz drugih okoliščin znana nepravilnost ali nepopolnost podatkov. Poizvedbe, ki se morejo izvršiti brez zamude, so dopustne (prim. § 15 ministrstvenega ukaza z dne 21. decembra 1915. l. [drž. zak. št. 380]).

Zavrnitev predloga zaradi pravnih ovir.

§ 2.

Preden dovoli pravico ubožnih, mora sodišče preskusiti, ali bi bilo krajevno in stvarno pristojno

za odločbo o tožbeni zahtevi in ali je uveljavljanje s pravdo dopustno. Ako navedbe stranke ne zadoščajo, da bi se odločilo o teh prašanjih, jih je dopolniti po pripravi poti, zlasti zaslišavši predlagatelja na okrajnem sodišču njegovega stanova-lišča. Ako smatra sodišče, da bi ne bilo pristojno ali da je izključeno uveljavljanje s pravdo, je odkloniti dovolitev pravice ubožnih; pravtako, ako je sodišču predloženo, da uveljavljanju zahteve nasprotuje odločena pravda ali to, da teče pravda.

Postopanje o odveznih predlogih.

§ 3.

O predlogih o odvezi od zastopanja ubožnih po čl. XXXIII u. z. k c. p. r. je začeti postopanje kar najhitreje. Glavnega postopanja ni prekiniti; ako bo pa, kakor se pričakuje, ugoditi predlogu, se je, določujé naroke, ozirati na to, da se opusté nepotrebni pravdni koraki, ki so združeni s posebnim potroškom časa za zastopnika ubožnih.

Določevanje narokov.

§ 4.

Vložba prošnje za dovolitev pravice ubožnih načeloma nima ovirajočega učinka na postopanje; določujé naroke, pa se je ozirati na to, da ostane zastopniku ubožnih dovolj časa, da se pripravi,

da zbere pravdno stvarino in pomočke in da stavi dokazne predloge.

Podučilo ubožne stranke.

§ 5.

Da se ohrani zastopniku ubožnih rok za izvedbo pravnih pomočkov in za pripravo razprave o pravnih pomočkih, kolikor mogoče, neprikrajsan, je poučiti ubožno stranko že ob razglasitvi sodbe, da mora imeti odvetnika v postopanju s pravnimi pomočki, in jo napeljati, naj zahteva, da se sodba vroči neposrednje zastopniku ubožnih. Isto more predlagati uradni zastopnik stranke. Ubožni stranki je nadalje priporočiti, naj dá zastopniku ubožnih, ki se postavi, takoj pooblastilo, naj stopi nemudoma z njim v zvezo, čim se ji je naznanil, in naj mu dá na razpolaganje vse spise, ki se tičejo njenih pravnih reči.

Ako namerava stranka vložiti priziv in še ne uživa pravice ubožnih, jo je poučiti, da mora brez odloga storiti potrebne korake za doseg ubožnega lista. Ako je sodba že vročena stranki in ako se je bati, da bi zastopnik ubožnih, četudi takoj prosi za izročitev ubožnega lista in podelitev pravice ubožnih, ne mogel pravočasno vložiti priziva, naj se naroči stranki, da dá priziv na zapisnik ali, ako to ni dopustno po § 465, odstavek 2, c. p. r., da po § 90 z. o. o. s. prosi, da se postavi uradni zastopnik za sestavo in vložbo prizivnega spisa.

V istem zmislu je ravnati pri pravnih zbornih sodišč, kjer ni treba imeti odvetnika (zakonsko postopanje).

V civilni pravdni obrazec št. 3 je v predtisku vzprejeta podelitev pooblastila zastopniku ubožnih, ki se postavi. Ako se za vzprejem predloga, naj se dovoli pravica ubožnih, ne uporabi ta obrazec, temveč ako se stavi predlog na primer v zvezi s tožbo, vzprejeto na zapisnik, ali prizivnim spisom, je podelitev pooblastila vzprejeti v dotični zapisniški predlog.

Izbira uradnega zastopnika.

§ 6.

Izbiraje uradnika, ki se mu poveri sestava prizivnega spisa (§ 90 z. o. o. s.), je ravnati

s posebno skrbnostjo in se je natančno držati predpisov § 133 o. r. Sodnik, ki je izrekel sodbo, naj se, ako je mogoče, ne uporabi.

Pošiljanje pravnega spisa.

§ 7.

Ako se postavi za sestavo spisa pravnih pomočkov odvetnik, ki nima svojega sedeža pri pravnem sodišču, mora to sodišče, ako niso posebne okoliščine zoper to, ne da bi čakalo na predlog, poslati pravdni spis okrajnemu sodišču, v čigar okoliščini stanuje postavljeni zastopnik ubožnih. Zastopnika ubožnih mora obvestiti ali neposrednje pravdno sodišče ali s posredovanjem drugega sodišča o tem, da more vpogledati spis.

Postavljanje zastopnika ubožnih.

Število odpravkov sklepa.

§ 8.

Sklepe, s katerimi se izreka, da je ubožni stranki pridejati odvetnika, je poslati tisti odvetniški zbornici, ki mora imenovati odvetnika za ubožno stranko (§ 66 c. p. r.), redno v treh izvodi. Odbor odvetniške zbornice mora odpravke sklepov dopolniti s tem, da vstavi ime izbranega odvetnika, odpraviti en odpravek sklepa ubožni stranki, enega postavljenemu odvetniku in enega pravnemu sodišču.

Ako so bili ob času, ko je došel predlog ubožne stranke, pravdni spisi že predloženi prizivnemu sodišču, mora pravdno sodišče priložiti še četrti odpravek sklepa, ki ga mora odbor odvetniške zbornice, ko je vstavil ime postavljenega odvetnika, poslati dalje prizivnemu sodišču.

Vsa uradna dejanja je pospešiti, kolikor mogoče.

Pridevanje pisemskih ovitkov.

§ 9.

Pravdna sodišča morajo za obvestila, ki jih oskrbi odbor odvetniške zbornice, priložiti toliko uradnih pisemskih ovitkov, kolikor se je vposlalo odpravkov sklepa. Pisemske ovitke za obvestitev

ubožne stranke, pravnega in prizivnega sodišča je opremiti z naslovom in vse pisemske ovitke z napisom „Poštne prosta stvar pravice ubožnih“.

Obveščanje zastopnika ubožnih.

§ 10.

Zastopniku ubožnih je o priliki, ko se postavi, po stvarnem položaju sporočiti, da mu je ubožna stranka podelila pravno pooblastilo in predlagala, naj se mu vroči rzsodba in naj sestavi priziv, ali da se je za sestavo priziva postavil uraden zastopnik ubožnih ali da se je priziv vzel na sodni zapisnik.

Ako je prizivni spis sestavil odvetnik, ki ga je izbrala stranka, je to navesti v sklepu, s katerim se prosi, da bi se postavil zastopnik ubožnih.

Navedba imena nasprotnega zastopnika in prejšnjega zastopnika.

§ 11.

V sklepih, s katerimi se izreka, da je za zastopnika ubožnih pridejati odvetnika, je navesti ime odvetnika, ki zastopa nasprotno stranko, in ime odvetnika, ki je prej zastopal ubožno stranko v tej stvari. V civilnih pravnih obrazcih št. 3 in 4 je v predtisku prostor za te navedbe.

Vračanje prilog.

§ 12.

Priloge predloga ubožne stranke ji je vrniti tudi s posredovanjem odbora odvetniške zbornice z odpravkom sklepa, ki ji gre. Ubožni list je vzeti med spise in ga ni zopet vrniti stranki (§ 4 ministrstvenega ukaza z dne 23. maja 1897. l. [drž. zak. št. 130]).

Predložba prizivnemu sodišču.

§ 13.

Ako ob času, ko je došel predlog ubožne stranke, naj se prida zastopnik ubožnih, spisi še niso bili predloženi prizivnemu sodišču, je pričakati s predložbo dotlej, da pride na pravno sodišče obvestilo zbornice, da se je postavil odvetnik. Ime postavljenega odvetnika je potem

navesti v predloženem poročilu. Prihod obvestila je nadzorovati po koledarju.

Postavljanje zastopnika ubožnih po § 67 c. p. r.

§ 14.

Ako gre za zastopanje ubožne stranke v postopanju pravnih pomočkov, se mora razlikovati, ali je moral biti v postopanju prve stopnje odvetnik in se je torej postavil odvetnik ubožnih ali ne. V poslednjem primeru je brez ozira na to, ali je prizivno razpravo izvršiti na kraju sodišča ali izven njega, ravnati po § 66 c. p. r. Odločbo, ali je stranki pridejati odvetnika, mora torej izreči pravno sodišče, ki se mora potem tudi dalje obrniti na zbornico s prošnjo, naj se postavi odvetnik.

Ako se je pa postopanja prve stopnje že udeležil zastopnik ubožnih in ako je poskrbeti le za pravno dejanje, ki ga je izvršiti izven okoliša zbornega sodišča, zlasti za prizivno razpravo, potem je po § 67 c. p. r. naloženo že postavljenemu odvetniku ubožnih ali ubožni stranki, da prosi neposrednje pri pristojni odvetniški zbornici, naj se postavi drug odvetnik. Pravno sodišče naj ne sodeluje v tem primeru, ker je že odločeno, ali je ubožni stranki sploh pridati edvetnika. Za ustno prizivno razpravo postavljenemu namestniku odvetnika ubožnih je naloženo le zastopanje pred prizivnim sodiščem, v ostalem ostanejo dolžnosti najprej postavljenega odvetnika ubožnih (na primer sestava revizijskega spisa) v moči.

V zmislu tega pojmovanja tudi ni potrebno, da se dá za prizivno razpravo postavljeni odvetnik pooblastiti neposrednje od stranke. Dopustno je in ustreza bolje pravnemu položaju, ako ga substituirajo zastopnik ubožnih, ki je posloval na prvi stopnji, ker ostane načeloma upravičen zastopati za celo pravno postopanje.

Ako se v primeru, ki ga je obravnavati po § 67 c. p. r., predlaga na pravdnem sodišču, naj se prida zastopnik ubožnih za prizivno razpravo, na primer v prizivnem spisu, ki ga je vložil zastopnik ubožnih prve stopnje, mora sodišče poslati ta predlog nemudoma odboru pristojne odvetniške zbornice, ne da bi sklepalo o njem. Temu odboru so potem naložene nadaljnje obvestitve postavljenega odvetnika, ubožne stranke in pravnega sodišča ali po okolišnih, ako je povabilo nujno, neposrednje prizivnega sodišča. Odpravki sodnih sklepov in pisemski ovitki v tem primeru niso na razpolaganje odboru odvetniške zbornice.

Prehodna in sklepna določila.**§ 15.**

§ 132 opr. r. (ukaz pravosodnega ministrstva z dne 5. maja 1897. l. [drž. zak. št. 112]), nadalje ukazi pravosodnega ministrstva z dne 9. marca 1899. l. (drž. zak. št. 51), z dne 18. februarja 1900. l. (drž. zak. št. 33) in z dne 26. februarja 1910. l. (uk. št. 5) se razveljavljajo.

§ 16.

Ta ukaz dobi moč 1. dne junija 1917. l.

Schenk s. r.

33.

Ukaz urada za prehranjevanje ljudi v porazumu s finančnim ministrstvom z dne 24. januarja 1917. l.,

s katerim se izpreminja in dopolnjuje ministrstveni ukaz z dne 29. septembra 1916. l. (drž. zak. št. 335), s katerim se uravnava promet s pesnim cukrom.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje tako:

Člen I.

§ 18 ministrstvenega ukaza z dne 29. septembra 1916. l. (drž. zak. št. 335), s katerim se uravnava promet s pesnim cukrom, se mora glasiti:

§ 18.

Cena cukra za davščine prosto porabljanje, nadalje za cukrer, ki ga je dobavljati vojaški upravi ter cukrer podelujočim industrijam in obrtnim.

Ceno sirovega ali potrošnega cukra, ki se porablja v tuzemstvu davščine prosto na podstavi dovoljenja finančnega urada, ustanavlja vsakočasno središče za cukrer z odobrenjem urada za prehranjevanje ljudi.

Ceno za cukrer, dobavljen vojni upravi v obratnem letu 1916/17 (od 1. dne oktobra

1916. l. do 30. dne septembra 1917. l.), bodisi da se dobavlja ta cukrer vojni upravi sami ali da ga dobavlja središče za cukrer na podstavi dobavnih naročil za račun kontingentov, danih na razpolaganje vojni upravi, neposrednje cukrer podelujočim podjetjem, more urad za prehranjevanje ljudi ustanoviti različno od cen, določenih v §§ 14 in 15. Gledé množin cukra, prodanih izza 1. dne oktobra 1916. l. po dosedanjih cenah, mora obravnavati središče za cukrer, kolikor je potrebno.

Urad za prehranjevanje ljudi more nadalje za cukrer, ki se oddaja cukrer podelujočim industrijam in obrtnim, ustanoviti višjo nego v §§ 14 in 15 določeno ceno.

Člen II.

Točka 6 § 5 ozamenjenega ministrstvenega ukaza se razveljavlja; na mesto te točke stopi naslednje določilo:

„6. Podajati predloge, kako je večja izkupila (§ 21) izročati središču za cukrer, jih upravljati in porabljati.“

Drugi odstavek § 21 se razveljavlja; na njegovo mesto stopi naslednje določilo:

„Načela, po katerih je izročati večja izkupila temu zakladu, jih upravljati in porabljati, določi urad za prehranjevanje ljudi v porazumu s finančnim ministrstvom, zaslišavši občni zbor središča za cukrer.“

Člen III.

Ta ukaz dobi moč dne, katerega se razglasi.

Spitzmüller s. r.

Höfer s. r.

34.

Ukaz vsega ministrstva z dne 26. januarja 1917. l.

o varstvu najemnikov.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) in § 16, odstavek 1, cesarskega ukaza z dne 22. decembra 1915. l. (drž. zak. št. 384) se ukazuje tako:

Člen 1.

(1) Z ukazom pravosodnega ministra, ministra za javna dela in ministra za notranje stvari se more za kraje ali okoliše, kjer so se izza pričetka vojne izredno zvišale najemnine ali je pričakovati tako zvišanje, zaukazati, da se naslednji predpisi uporabljajo na najem stanovanj in opravičnih prostorov. Hkratu se more določiti, da velja ukaz tudi

1. za zvišbe najemnine, ki so dobile moč ali so se dogovorile še pred razglasitvijo ukaza, toda po določenem dnevu, oznamenjenem v njem; ta dan ne sme biti pred 1. dnem julija 1916. l.;

2. za zvišbe obrestne mere hipotek, držečih se v najem danih nepremičnin, ki so se dogovorile po 27. dnevu januarja 1917. l.

(2) Ako odpadejo izredne razmere, ki so bile povod ukazu, ga je nemudoma razveljaviti.

Področje za uporabljanje predpisov v varstvo najemnikov majhnih in srednjih stanovanj in opravičnih prostorov.

§ 1.

(1) Naslednja določila se uporabljajo na najem stanovanj in opravičnih prostorov, ako najemnina za posamezni najemni predmet, računjena na leto, s postranskimi pristojbinami vred ne znaša več nego:

	na Dunaju	v krajih, ki so uvrščeni v			
		I.	II.	III.	IV.
		razred aktivnostnih доклад državnih uradnikov			
za stanovanja, všteti stanovanja, s katerimi so v zvezi opravični prostori	3000 K	2500 K	2000 K	1500 K	1000 K
za prostore, ki so se najeli le za opravične namene	2000 K	1700 K	1400 K	1100 K	800 K

(2) Na dajanje v najem v obratu obrti prenočevanja tujcev se ne uporabljajo ta določila.

Prepoved neopravičenega zvišanja najemnine.

§ 2.

(1) Zvišanje najemnine s postranskimi pristojbinami vred, ki jo je moral plačevati najemnik doslej ali zadnji najemnik, se sme dogovoriti le toliko, kolikor je to osnovano:

1. z zvišanjem rednih, letnih stroškov za vzdrževanje in upravljanje hiše, ki je nastalo izza začetka vojne, všteti vodne pristojbine, pristojbine za kanalizacijo ali dr. ter za priskrbovanje luči ali kurjave;

2. z zvišanjem javnih davščin, ki jih je plačevati od hiše, ako je nastopilo tako zvišanje izza

začetka vojne; ako neha časna davčna prostost ali časna davčna ugodnost, to ne opravičuje zvišanja najemnine;

3. z dopustnim (§ 8) zvišanjem obrestne mere ali postranskih pristojbin hipotek, držečih se v najem dane nepremičnine, ako je zvišanje nastopilo izza začetka veljavnosti tega ukaza.

(2) Zvišanje ne sme znašati za posamezni najemni predmet več, nego pride nanj od skupnega zneska zvišb, ki jih je vpoštevati po odstavku 1, ako se enakomerno razdelé po razmerju posamezne najemnine k skupni vsoti najemnin in najemnih vrednosti ne v najem danih sestavin hiše (davčnemu predpisu v podstavo dejana najemna vrednost).

(3) Pri podnajemih se more najemnina zvišati za isti odstotni postavek, za katerega se zviša najemnina glavnega najemnika.

(4) Za potroške, ki se naredé na najemnikovo zahtevanje, se more dogovoriti primerno zvišanje najemnine, razen ako so bili potrebni, da se vzdrži najemni predmet v rabnem stanju.

§ 3.

(1) Ako najemni predmet izza začetke vojne ni bil v najemu, ni omejena določitev najemnine za prvo dajatev v najem po pričetku veljavnosti v členu I določenega ukaza.

(2) Na hiše, za katere se podeli oblastveno stavbno dovoljenje šele po 27. dne januarja 1917. l., se ne uporabljajo določila tega ukaza.

§ 4.

(1) Ako je najmodalec v času vojne dovolil znižanje najemnine, se more preračunu dopustnega zvišanja najemnine dati v podstavo prvotno dogovorjena najemnina.

(2) Ako je bila najemniku dovoljena v primeri z drugimi najemninami v hiši izdatno znižana najemnina, se more dati preračunu po § 2 v podstavo onim najemninam ustrezajoči znesek.

§ 5.

Dokler svojci mobilizovanca (§ 1 zakona z dne 26. decembra 1912. l. [drž. zak. št. 237]) prejemajo najemninski prispevek po § 4 tega zakona, se ne more zvišati najemnina za najemni predmet, v katerem stanujejo svojci mobilizovanca, ako bi bilo z zvišanjem njih preživljanje v nevarnosti. Mobilizovancem je enačiti tiste osebe, ki so na podstavi zakona z dne 26. decembra 1912. l. (drž. zak. št. 236) privzeti na osebno službovanje.

§ 6.

Kolikor presega dogovorjena najemnina v sprednjih določilih oznamenjeno mejo, je dogovor neveljaven. Kar se je plačalo prostovoljno, se more z zakonitimi obrestimi vred terjati nazaj. Tej pravici, da se terja nazaj, se ni možno odreči naprej. Pravica terjati nazaj zastara v enem letu.

Omejitev odpovedne pravice.

§ 7.

(1) Najmodalec more odpovedati najemno pogodbo le iz važnih razlogov.

(2) Za važen razlog je smatrati zlasti:

1. ako zaostane najemnik s plačilom najemnine čez običajni dodatni rok ali

2. ako se brani pritrditi v dopustno (§§ 2 in 4) zvišanje najemnine, ali

3. ako s trdovratnim prestopanjem hišnega reda ali s svojim brezobzirnim, spotikljivim ali sicer nespodobnim vedenjem sostanovalcem greni bivanje v hiši,

4. ako se more po § 1118 o. d. z. brez odpovedi zahtevati razveljava pogodbe,

5. ako najmodalec sam potrebuje najemni predmet.

(3) Ako se vgovarja zoper odpoved, ker ni važnega razloga za odpoved, mora tisti, ki odpove, dokazati, da je dan tak razlog.

Nedopustno zvišanje obrestne mere hipotek na nepremičninah, danih v najem.

§ 8.

(1) Ako se drži hipoteka vsaj deloma v najem dane (§ 1) nepremičnine, se more zvišanje obrestne mere dogovoriti le toliko, kolikor je to postalo potrebno, ker so se obče premenile razmere obrestne mere, ali z ozirom na obrestno mero upnikovih obveznosti, ki jih je prevzel pred pričetkom veljavnosti tega ukaza. Zvišanje ponavljajočih se stranskih pristojbin (režijskih prispevkov ali kaj enakega), ki jih mora plačevati hipotečni dolжник poleg obresti, ali dogovor provizije, ki presega mero v prometu običajne odškodnine in dr., povodom podaljšanja hipotečnega kredita je enačiti zvišanju obrestne mere.

(2) Kolikor presega dogovorjena obrestna mera oznamenjeno mejo, je dogovor neveljaven. Kar se je plačalo prostovoljno, se more z zakonitimi obrestimi terjati nazaj. Tej pravici, da se terja nazaj, se ni možno odreči naprej. Pravica terjati nazaj zastara v enem letu.

Sodniški odlog za hipoteke na nepremičninah, danih v najem.**§ 9.**

(1) Za terjatve, ki so zavarovane na vsaj deloma v najem dani (§ 1) nepremičnini, more dovoliti sodišče sodniški odlog najdalje do vstega 31. dne decembra 1918. l., ako opravičuje to dolžnikov gospodarski položaj in ako upnik s tem ne trpi nerazmerne škode, in sicer tudi tedaj, ako je nastala terjatev po 31. dnevu julija 1914. l. Ako dogovorjene obresti ne dosežejo zakonitih obresti, more sodišče za dobo sodniškega odloga dovoliti zvišanje obresti, toda ne čez mero zakonitih obresti. Sodišče more nadalje zaukazati, da se izpregledajo ali odpravijo pravne posledice, ki so nastopile ali nastopijo zaradi ne pravočasnega plačila terjatve ali na podstavi dogovora o izgubi.

(2) Določila ministrstvenih ukazov z dne 28. decembra 1916. l. (drž. zak. št. 422 in 423) se primerno uporabljajo. Sodišče more pred odločbo prositi za mnenje pristojnega najemnega urada.

(3) Za pravice zahtevati plačilo obresti in letnin se more dovoliti sodniški odlog le po predpisih ministrstvenih ukazov z dne 28. decembra 1916. l. (drž. zak. št. 422 in 423).

Odločba o dopustnosti zvišanja najemnine.**§ 10.**

O dopustnosti zvišanja najemnine odloči na predlog najmodalca ali najemnika pristojni najemni urad in, ako ga ni, okrajno sodišče, v čigar okolišu je v najem dana nepremičnina, v nespornem postopanju, poprašavši pojasnilnike, ki poznajo krajevne razmere. Odločba se ne more izpodbijati z nikakršnimi pravnimi pomočki, toda vsakčas na predlog premeniti z močjo za nov najemninski rok. Predlogi za premembo odločbe, ki niso oprti na nova dejanstva, se morejo zavrniti brez razprave.

Odločba o dopustnosti zvišanja obrestne mere hipotek na nepremičninah, danih v najem.**§ 11.**

(1) O dopustnosti zvišanja obrestne mere hipotek, ki se držé vsaj deloma v najem dane

(§ 1) nepremičnine, odloči na upnikov ali dolžnikov predlog komisija, ki jo je ustanoviti pri političnem deželnem oblastvu, v čigar okolišu je zastavljena nepremičnina, in ki je sestavljena iz načelnika političnega deželnega oblastva za predsednika, iz enega uradnika političnega deželnega oblastva za poročevalca, enega uradnika, ki ga odpošlje finančno deželno oblastvo, enega sodnika, ki ga odpošlje predsednik višjega deželnega sodišča, dveh strokovnjakov na polju hipotečnih kreditnih stvari, ki ju pokliče načelnik političnega deželnega oblastva, in izvedenega moža, ki ga odpošlje župan mesta, v katerem ima politično deželno oblastvo svoj sedež. Za predsednika ter za vsakega uda komisije je postaviti enega ali več namestnikov.

(2) Komisija odloča z večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednikov glas.

(3) Odločba se ne more izpodbijati, toda vsakčas premeniti in ima moč za vse hipoteke istega upnika, ki so zavarovane na vsaj deloma v najem danih (§ 1) nepremičninah upravnega okoliša političnega deželnega oblastva. Za to določilo veljata okoliš višjega deželnega sodišča krakovega na eni strani in k okolišu višjega deželnega sodišča levovskega spadajoči del Galicije na drugi strani za posebna upravna okoliša.

Najemni uradi.**§ 12.**

(1) Najemne urade je ustanoviti v mestih z lastnim ustavom in v občinah, ki so imeli pri zadnjem popisovanju ljudi več nego 20.000 prebivalcev. V drugih občinah se morejo ustanoviti najemni uradi na podstavi sklepa občinskega odbora. Občinski odbor (mestni svet) more skleniti ustanovitev več najemnih uradov in mora določiti njihovo krajevno področje.

(2) Z ustanovitvijo in z delovanjem najemnih uradov združene stroške plačuje občina.

§ 13.

Predsednika najemnega urada in njegovega namestnika postavi v mestih z lastnim ustavom župan, sicer politično okrajno oblastvo, ostale ude postavi župan (občinski predstojnik), in sicer vse za dobo enega leta. Njihova služba je častna služba, toda pravico imajo zahtevati, da se jim povrnejo izdatki v gotovini. Občinski odbor (mestni

svet) more udom najemnega urada, ki so navezani na pridobitek, iz občinskih novcev dovoliti zmerno odškodnino za izgubo časa. Predsednik in njegov namestnik naj imata, ako mogoče, usposobljenost za konceptno službo v državni upravi ali za sodniško službo. Izmed ostalih udov najemnega urada se mora poklicati polovica izmed hišnih posestnikov, stanujočih v občini, druga polovica izmed takih tam stanujočih najemnikov, na katere se uporablja ta ukaz.

§ 14.

(1) Da se pokličejo za ude najemnega urada, morejo odkloniti le: ženske, duhovniki, vojaške osebe, javni uradniki, osebe stare čez 60 let, nadalje mali obrtniki in osebe, ki žive od dneve ali tedenske mezde.

(2) Ali je odklonitev upravičena, o tem odloči končnoveljavno, kdor je postavil uda.

§ 15.

(1) Kdor se brani prevzeti službo uda najemnega urada, ko se je izjavilo, da se neopravičeno brani, tega je obsoditi na denarno kazen do 200 K.

(2) Ude najemnega urada, ki brez zadostnega opravičenja ne prihajajo na seje ali ne prihajajo pravočasno ali se drugače odtegujejo svojim uradnim dolžnostim, je obsoditi na kazen zaradi nereda do 200 K za vsak primer. Ako se kdo dodatno zadostno opraviči, se more obsodba docela ali deloma preklicati. Ude najemnega urada, ki se zakrivijo hudega kršenja svojih uradnih dolžnosti, je vrhutega odstaviti od njihove službe.

(3) Odločba gre političnemu okrajnemu oblastvu.

§ 16.

(1) Najemni urad odloča po ustni razpravi s sklepom večine v senatih treh udov, sestojecih iz predsednika najemnega urada ali enega namestnika ter iz enega prisednika izmed najmodalcev in enega izmed najemnikov.

(2) Odločbo je sestaviti najdalje v treh dneh pismeno s kratko obrazložbo in jo na zahtevanje vročiti strankam.

(3) Razprave najemnega urada so javne. Na soglasni predlog udeležencev je izključiti javnost.

Prepovedano je javno razglasiti vsebino ne javne razprave.

§ 17.

(1) Ako se zahteva odločitev najemnega urada o dopustnosti zvišanja najemnine, mora povabiti stranke s pristavkom, da ne ovira razprave in odločbe, ako ne pridejo. Razpravo je izvršiti, ako mogoče, v štirinajstih dneh potem, ko se je stvil predlog.

(2) Povabljeni so dolžni odzvati se povabilu ali poslati na razpravo zastopnika, ki popolnoma pozna stvarni položaj in je primerno poučen. Stranke in njihovi zastopniki morajo po resnici dajati pojasnila o dejanstvih, ki jih določno ozna- meni najemni urad.

(3) Najemni urad mora poizvedovati vse, kar je potrebno za njegovo odločbo, zlasti povabiti in zasliševati posebne pojasnilnike.

(4) Politično okrajno oblastvo, v čigar okolišu posluje najemni urad, mora na prošnjo najemnega urada izsiliti s kaznimi zaradi nereda, da pridejo stranke in pojasnilniki in da izpolnjujejo dolžnost dajati resnična pojasnila.

(5) Vsa oblastva in uradi morajo dajati najemnemu uradu pravno pomoč.

§ 18.

Ako se vloži tožba zaradi plačila najemnine in ako toženec vgovarja, da se najemnina v tej višini po §§ 2 in 4 ni smela dogovoriti, ali ako vgovarja najemnik zoper odpoved, ki se utemeljuje s tem, da najemnik odklanja zvišanje najemnine, mora sodišče, ako mu ni že predložena odločba najemnega urada, prekiniti postopanje in izprosi ti odločbo pristojnega najemnega urada ali pristojnega okrajnega sodišča (§ 10) o dopustni višini najemnine. Ko je došla ta odločba, je uradoma obnoviti postopanje.

Kazensko določilo.

§ 19.

Kdor poda neresnične ali nepopolne podatke, da bi se ognil določilom tega ukaza ali da bi jih preprečil, tega naj kaznuje politično okrajno oblastvo in tam, kjer je cesarsko policijsko oblastvo,

to oblastvo z denarno kaznijo do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

Pristojbinska oprostitev.

§ 20.

Postopanje pred najemnimi uradi je kolkov in pristojbin prosto.

Prehodna določila.

§ 21.

Ako se izjavi, da so sprednji predpisi uporabni na zvišanja najemnine, ki so dobila moč ali so se dogovorila pred razglasitvijo v členu I določenega ukaza, je dati preračunu dopustnega

zvišanja najemnine v podstavo zadnjo najemino, ki jo je bilo plačevati od najemnega predmeta pred določenim dnevom, oznamenjenem v ukazu. Znižanje najemnine pa se ne more zahtevati za prejšnji čas nego za najemno dobo, ki se začne po veljavnosti takega ukaza.

Člen II.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve in izgubi moč 31. dne decembra 1918. l.

Clam-Martinic s. r.	Baernreither s. r.
Georgi s. r.	Forster s. r.
Hussarek s. r.	Trnka s. r.
Spitzmüller s. r.	Bobrzyński s. r.
Handel s. r.	Schenk s. r.
Urban s. r.	Höfer s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru,

izhaja v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, tudi v letu 1917. v nemškem, češkem, italijanskem, hrvaškem, poljskem, rumunskem, maloruskem in slovenskem jeziku.

Naročnina za celi letnik 1917 državnega zakonika v vsaki teh osmih izdaj znaša za en izvod — bodisi, da se hodi ponj ali da se ta izvod pošilja poštne prosto — 8 K.

Naročevati je treba v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, kjer se dobivajo tudi posamezni letniki in posamezni kosi državnega zakonika.

Ker se državni zakonik naročnikom oddaja, oziroma pošilja le, če se je plačala prej letna naročnina zanj, je ob enem z naročbo plačati tudi zanjo pripadajoči znesek; da se more hitro in brez pritožb vročevati po c. kr. pošti, je poleg natančnega naslova stanovanja povedati tudi dotični poštni dostavni okraj.

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo:

Letnik 1849. za .	4 K 20 h	Letnik 1866. za .	4 K 40 h	Letnik 1883. za .	5 K — h	Letnik 1900. za .	7 K — h
1850.	10 „ 50	1867.	4 „ —	1884.	5 „ —	1901.	6 „ —
1851.	2 „ 60	1868.	4 „ —	1885.	3 „ 60	1902.	7 „ 50
1852.	5 „ 20	1869.	6 „ —	1886.	4 „ 60	1903.	9 „ —
1853.	6 „ 30	1870.	2 „ 80	1887.	5 „ —	1904.	5 „ —
1854.	8 „ 40	1871.	4 „ —	1888.	8 „ 40	1905.	6 „ —
1855.	4 „ 70	1872.	6 „ 40	1889.	6 „ —	1906.	12 „ —
1856.	4 „ 90	1873.	6 „ 60	1890.	5 „ 40	1907.	13 „ —
1857.	5 „ 70	1874.	4 „ 60	1891.	6 „ —	1908.	9 „ —
1858.	4 „ 80	1875.	4 „ —	1892.	10 „ —	1909.	8 „ 50
1859.	4 „ —	1876.	3 „ —	1893.	6 „ —	1910.	8 „ 40
1860.	3 „ 40	1877.	2 „ —	1894.	6 „ —	1911.	7 „ —
1861.	3 „ —	1878.	4 „ 60	1895.	7 „ —	1912.	12 „ 50
1862.	2 „ 80	1879.	4 „ 60	1896.	7 „ —	1913.	9 „ 50
1863.	2 „ 80	1880.	4 „ 40	1897.	15 „ —	1914.	15 „ —
1864.	2 „ 80	1881.	4 „ 40	1898.	6 „ —	1915.	11 „ 70
1865.	4 „ —	1882.	6 „ —	1899.	10 „ —	1916.	12 „ 70

Posamezni letniki v drugih sedmerih jezikih počenši z l. 1870. se dobivajo po istih cenah kakor nemška izdaja.

Ako se naroči vsaj 10, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, se dovoli 20% popusta, ako se naroči vsaj 25, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, 25% popusta, in ako se naroči vsaj 35, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, 30% popusta.

NB. Tisti kosi državnega zakonika nemške izdaje, ki naročniku sploh niso došli ali pa so mu došli nedostatni, naj se reklamirajo najdalje v štirih tednih potem, ko so izšli, kosi nemških izdaj pa najdalje v šestih tednih po izdaji kazal in naslovnega lista k posameznim izdajam naravnost v c. kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju, III. okraj, Rennweg št. 16.

Kadar poteče ta rok, se bodo kosi državnega zakonika izročevali brez izjeme le proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 2 h).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki od l. 1849. naprej in v izdajah ostalih sedmerih jezikov vsi letniki od leta 1870. naprej popolnoma popolnjeni, se dobiva ne samó vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 2 h) iz zaloge c. kr. dvorne in državne tiskarne na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24; s tem je vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomanjkljive) letnike ter si liste urediti po tvarinah.